

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امیرالمؤمنین، امام علی (علیه السلام)

صَوْمُ الْجَسَدِ الْإِمْسَاكُ عَنِ الْأَغْذِيَةِ بِإِرَادَةٍ... صَوْمُ النَّفْسِ إِمْسَاكُ
الْحَوَائِصِ الْخَمْسِ عَنِ سَائِرِ الْمَآثِمِ وَخُلُوعِ الْقَلْبِ عَنْ جَمِيعِ أَسْبَابِ الشَّرِّ.
روزه بدن خودداری ارادی از خوردن غذاهاست... روزه نفس نگاه داشتن
حواص پنجگانه از همه گناهان و خالی بودن قلب از همه اسبابی
است که باعث بدی می شود.

عبدالواحد تمیمی آمدی، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، ص ۱۷۶

شریک عقل‌ها

دفتر سیزدهم

دفتر سیزدهم

شریک عقلمها

- تهیه و تولید: اداره تولیدات فرهنگی ■ ویراستار: زینب سادات حسینی
- طراح گرافیک و صفحه آرا: امین کوثری ■ طرح جلد: جلال حاجی زاده
- چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس ■ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵ ■ شمارگان: ۵۰۰۰
- نشانی: حرم مطهر، صحن جامع رضوی، ضلع غربی، مدیریت فرهنگی
- تلفن: ۰۲۵۶۹-۳۲۰۰۵۱-۰۵۱ ■ صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵
- حق چاپ محفوظ است

فهرست

۸	به‌جای مقدمه
۱۲	موعظه‌دل
۱۶	لحظه‌ای تدبیر
۲۰	از کلام امیر
۲۳	نحوای عاشقان
۲۶	مسابقه فرهنگی

به جای مقدمه

این نوشتار، دفتر سیزدهم از مجموعه سی جلدی تا بهشت است که ویژه ماه مبارک رمضان چاپ و اهدا می‌شود. امید آنکه ماهی پر از خیر و برکت را سپری کنیم.

به جای مقدمه، آغاز این سی جلد کتاب را مزین می‌کنیم به کلام روشنگر رهبر فرزانه‌مان:

از قبل از شروع ماه مبارک رمضان، پیامبر معظم اسلام ﷺ مردم را آماده می‌فرمود برای ورود در این عرصه خطیر و والا و پُربرکت. اگر بخواهیم در یک جمله ماه رمضان را تعریف کنیم، باید عرض کنیم: «ماه فرصت‌ها [ست]». فرصت‌های فراوانی در این ماه در برابر من و شماست. اگر از این فرصت‌ها بتوانیم درست استفاده کنیم، یک ذخیره عظیم و بسیار ارزشمندی در اختیار ما خواهد بود.

این یک ماهی است که شما در این ماه دعوت شده‌اید به میهمانی الهی. بعضی هستند که در این میهمانی عظیم اصلاً فرصت این را پیدا نمی‌کنند که به این دعوت‌نامه توجه کنند... بعضی‌ها هم بیشترین بهره را از این فرصت می‌برند.^۱

ماه رمضان یک فرصت بسیار مغتنم است برای اینکه خودمان را به خدا نزدیک کنیم، به کمال نزدیک کنیم، از مفاسد دور کنیم، از گناهان پاک کنیم. از هر روز و ساعتش باید استفاده کنیم.^۲

۱. بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۲۳ شهریور ۱۳۸۶.

۲. بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۲ دی ۱۳۷۶.

اموری است که در این ماه می‌تواند حقیقتاً برای هرکسی مایهٔ برکت باشد: از قرآن درس بگیریم. از دعاها درس و حکمت بیاموزیم. قدری در هدف از خلقت خود، در آفرینش خود، در نعمت‌های بزرگ خدای خود و در وظایف عظیمی که بر دوش ماست، تأمل و تدبیر کنیم. در مرگ و حساب الهی و ارزش عبادات و اعمال آنگاه که همراه با اخلاص باشد، تأمل کنیم. آن وقت، ماه رمضان حقیقتاً ماه مبارکی خواهد شد که امیدوارم برای همهٔ ما چنین چیزی در این ماه مبارک پیش بیاید.^۱

یہ بہشت موعظہ دل

بوی عجیب غرور را از رفتار بعضی از دانشجوهاییم می‌توانستم حس کنم و این اصلاً خوب نبود.

با یادگرفتن یک سری اصطلاحات علمی از چند کتاب به احساس سیرایی کاذبی دچار شده بودند؛ اما می‌دانستم که فقط به همان کتاب‌ها متکی‌اند. به اصغرآقا که زنگ زدم با آن تواضع همیشگی‌اش رویم را زمین نزد. به بچه‌ها گفتم هفته آینده به جای کارگاه، کاربینی داریم و قرارمان شد در مغازه اصغرآقا.

اصغرآقا تک بود: متبحر و زبردست و البته خیلی هم باایمان. همین که من را دید، از مغازه بیرون آمد و دست‌های عضلانی و قوی‌اش را برای تحویل‌گرفتنم باز کرد؛ اما یک‌دفعه، آن‌ها را پشتش قایم

کرد که مبادا سیاهیِ دستش به دستم بخورد. دستش را با اصرار گرفتم و صورتش را بوسیدم. این قدر در کارش ماهر بود و توی این کار استخوان خرد کرده بود که با یک نگاه، هر قطعه‌ای را به ذهن می‌سپرد و عین خودش را می‌تراشید. من دکترای مکانیک داشتم و در دانشکده، جامدات درس می‌دادم؛ ولی اصغراقا با اینکه سواد دانشگاهی نداشت، آن قدر دقیق و باتجربه بود که اگر رویم می‌شد، شاگردی‌اش را می‌کردم.

گفتم: «اصغراقا، از برادرت شنیدم می‌خوای کارگاهت رو تعطیل کنی. چرا؟ حیف نیست؟!»

جوابی نداد و فقط خندید. یکی از دانشجوها گفت: «یعنی کار شما این قدر سخته؟» اصغراقا باز خندید؛ ولی این بار گفت: «نه پسر!»

۳۵ ساله می‌شه که من توی این شغلم و عاشق کارمم؛ اما بعضی وقتا کارای واجب‌تری هم هست.»

برای بچه‌ها توضیح دادم که تا حالا چند بار برای طراحی قالب‌های خاص دست‌به‌دامن همین اصغراقا شده‌ام و گره از مسئله علمی‌ام باز کرده است.

اصغراقا سرش را انداخته بود پایین و با ناخن‌هایش ور می‌رفت. احساس می‌کردم هر لحظه برایم محبوب‌تر می‌شود. این محبوبیت، زمانی بیشتر شد و احساس کردم حق سنگینی بر گردنم دارد که بعد از دو ماه از تعطیلی مغازه‌اش، عکس بزرگ و بنر شده‌اش را روی کرکره مغازه دیدم! زیر عکسش نوشته بود: «شهید مدافع حرم، استاد اصغرفدایی»

یهشت لحظه ای تدبیر

﴿فِيمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي
الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾^۱

به [برکت] رحمت الهی، در برابر آن‌ها نرم [و مهربان] شدی
و اگر خشن و سنگ‌دل بودی، از اطرافت پراکنده می‌شدند.
پس آن‌ها را ببخش و برایشان آموزش بطلب و در کارها با آنان
مشورت کن؛ اما هنگامی که تصمیم گرفتی، [قاطع باش و] بر
خدا توکل کن؛ زیرا خداوند متوکلان را دوست دارد.

پیامبر اکرم ﷺ پیش از جنگ احد درباره چگونگی مواجهه با دشمن، با یاران خود مشورت کردند. نظر بیشتر آن‌ها این بود که دامنه کوه احد را میدان جنگ قرار دهند؛ اما از این مشورت نتیجه رضایت بخشی به دست نیامد. پس از این واقعه، برخی تصور کردند که مشورت رسول خدا ﷺ با مردم اشتباه بوده است و آن حضرت در آینده نباید با کسی مشورت کنند. قرآن در پاسخ به این طرز تفکر اشتباه، به پیامبر اعظم ﷺ دستور داد که باز هم با آنان مشورت کند؛ زیرا با

این کار، نه فقط مسلمانان را به اهمیت مشورت متوجه می‌کند؛ بلکه به آنان شخصیت می‌بخشد و نیروی فکر و اندیشه ایشان را هم پرورش می‌دهد. البته مشورت برای آن بزرگوار صلی الله علیه و آله فقط در امور عمومی مسلمانان جایز بود که جنبه اجرای قوانین را داشت، نه در اصل قانونگذاری^۱.

۱. ناصر مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۱۴۲.

یهشت از کلام امیر

انسان، هر اندازه باتجربه و اهل دانش باشد، باز هم از مشورت با دیگران بی نیاز نیست. شعاع فکر و اندیشه دیگران راه آدمی را روشن می‌کند و این روشنایی زمینه‌ساز خیر و سعادت انسان در زندگی فردی و اجتماعی می‌شود. این مهم در کلام امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) به روشنی بیان شده است: «مَنْ اسْتَبَدَّ بِرَأْيِهِ هَلَكَ وَ مَنْ شَاوَرَ الرَّجَالَ شَارَكَهَا فِي عُقُولِهَا»؛ (کسی که فقط به نظر خویش اکتفا کند، هلاک می‌شود و آن که با دیگران مشورت کند، خود را در عقل و اندیشه آنان شریک کرده است.)

در فراز دیگری از سخنان ایشان دربارهٔ ویژگی‌های مشاوران آمده است: «خَيْرُ مَنْ شَاوَرْتَ ذُوو النَّهْيِ وَ الْعِلْمِ وَ اُولُوا التَّجَارِبِ وَ الْحَزْمِ»؛^۱ (بهترین افراد برای مشورت، خردمندان و عالمان و دارندگان تجربه و دوراندیشان‌اند).

۱. عبدالواحد تمیمی آمدی، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، ص ۴۴۲، حدیث ۱۰۰۷۶.

پهشت

نجوای عاشقان

وَأَمَّا حَقُّ الْمُسِيرِ عَلَيْكَ فَلَا تَتَّهَمُهُ فِيمَا لَا يُوَافِقُكَ عَلَيْهِ مِنْ رَأْيِهِ إِذَا
أَشَارَ عَلَيْكَ فَإِنَّمَا هِيَ الْآرَاءُ وَتَصَرَّفُ النَّاسِ فِيهَا وَاخْتِلَافُهُمْ فَكُنْ عَلَيْهِ
فِي رَأْيِهِ بِالْخِيَارِ إِذَا اتَّهَمْتَ رَأْيَهُ فَأَمَّا تُهْمَتُهُ فَلَا تَجُوزُ لَكَ إِذَا كَانَ عِنْدَكَ
مِمَّنْ يَسْتَحِقُّ الْمَشَاوَرَةَ وَلَا تَدْعُ شُكْرَهُ عَلَى مَا بَدَأَ لَكَ مِنْ إِشْخَاصِ
رَأْيِهِ وَحُسْنِ وَجْهِ مَشُورَتِهِ فَإِذَا وَافَقَكَ حَمِدْتَ اللَّهَ وَقَبِلْتَ ذَلِكَ مِنْ
أَخِيكَ بِالشُّكْرِ وَالإِرْصَادِ بِالمُكَافَاةِ فِي مِثْلِهَا إِنْ فَرَعَ إِلَيْكَ ١.

پهشت

حق کسی که با او مشورت می‌کنی، این است که اگر دیدگاهش مطابق میل تو نبود، متهمش نکنی و بدانی که رأی‌ها گوناگون است و هرکس دیدگاهی دارد و تو در به‌کار بستن نظرش مختاری و در صورتی که او را برای مشورت شایسته می‌دانی، روانیست به بدخواهی متهمش کنی. [تو می‌توانی باز هم با فرد دیگری که به نظرش اعتماد داری، مشورت کنی.] هرگز سپاسگزاری از آن که نظرش را بی‌دریغ با تو در میان گذاشته است، ترک مکن. در صورتی که بعدها سخن او را مطابق واقع یافتی، از خدا تشکر کن و آن نظر را ضمن سپاسگزاری، از برادرت بپذیر و در صدد خدمت متقابل به او باش تا هنگام احتیاج در چنین مواقعی، تو نیز به او کمک کنی.

مسابقه فرهنگي

پهشت

توضیحات شرکت در مسابقه فرهنگی «شریک عقل‌ها»

■ سؤال‌ها از متن موجود طرح شده است و افراد بالای دوازده سال می‌توانند در مسابقه شرکت کنند.

■ به روش‌های زیر می‌توانید در مسابقات فرهنگی شرکت کنید:

۱. ارسال پاسخ به سامانه پیامکی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲: برای این کار، کافی است به ترتیب نام مسابقه، شماره گزینه‌های صحیح سؤال‌ها به صورت یک عدد دورقمی از چپ به راست، نام و نام خانوادگی خود را به سامانه پیامکی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲ ارسال کنید.

مثال: شریک عقل‌ها ۱۳ محمد صدرا حبیبی

۲. مراجعه به بخش مسابقات پرتال جامع آستان قدس رضوی به نشانی:

www.razavi.aqr.ir

۳. پاسخ به سؤال‌ها در پاسخ‌نامه: پاسخ‌نامه تکمیل شده را می‌توانید به صندوق‌های مخصوص مستقر در کیوسک‌های راهنمای زائر بیندازید یا به صندوق پستی ۹۱۷۳۵-۳۵۱ ارسال کنید.

■ آخرین مهلت شرکت در مسابقه، دو روز بعد از دریافت کتاب است.
■ قرعه‌کشی از بین پاسخ‌های کامل و صحیح و به صورت روزانه انجام می‌شود و نتیجه آن از طریق سامانه پیامکی گفته شده به اطلاع برندگان می‌رسد.

تذکر: پیشنهادها و انتقادهای خود را در پیامک جداگانه‌ای ارسال کنید.

تلفن: ۰۲۵۶۹۰۳۲۰۰-۵۱

سؤال‌ها

سؤال اول: در آیه ۱۵۹ سوره مبارکه آل عمران، خداوند پیامبر اکرم ﷺ

را به کدام رفتار پس از مشورت با مردم فرمان داده است؟

۱. عمل مطابق خواست مردم
۲. توکل به خدا پس از تصمیم‌گیری
۳. پرهیز از توجه به دیدگاه مردم
۴. گزینۀ او

سؤال دوم: براساس فرمایش امام علی علیه السلام نتیجه مشورت با دیگران چیست؟

۱. پرورش نیروی فکر و اندیشه آنان
۲. پرورش نیروی فکر و اندیشه خودمان
۳. شخصیت بخشیدن به آنان
۴. شریک شدن در عقل و اندیشه آنان

پهشت

پاسخ نامہ مسابقہ فرهنگی «شریک عقل ہا»

نام و نام خانوادگی: نام پدر:

تحصیلات: استان: شہر:

تلفن ثابت یا کد شہر: شماره همراه:

سؤال	گزینه	۱	۲	۳	۴
سؤال اول					
سؤال دوم					

رتبه	موضوع	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	میزان رضایت از جذابیت ظاهری، مانند طرح جلد، اندازه و...					
۲	میزان شیوایی مطالب					
۳	قابلیت فهم مطالب					
۴	میزان جذابیت و تازگی موضوع و مطالب					
۵	میزان تأثیرگذاری و مفید بودن مطالب					
۶	میزان تناسب محتوا با نیاز شما					
۷	میزان تناسب سؤال‌ها با موضوع					
۸	میزان رضایت کلی					
پیشنهادها و انتقاداتها: -----						

